

EL DRAC DE MONTBUI

Heribert Masana i Soler

El naixement del Drac de Montbui, a la comarca de l'Anoia, podria explicar-se com un conte, un conte fet realitat. Hi havia una vegada..., un petit poble tranquil, sota l'esguard de la Tossa i entre els primers camps que envolten la carretera que comunica Igualada amb Valls. El seu nom complet és molt més llarg: Santa Margarida de Montbui, i aquest ja ens dóna una altra pista, doncs a l'interior de l'església del poble hi ha el retaule dedicat a aquesta santa on s'hi pot contemplar un drac recargolat, amb ales d'ocell, cua d'escurçó i cap de pocs amics.

Els habitants i veïns d'aquest poble anoienc poc s'ho pensaven que un col·lectiu d'artistes del poble iniciés la creació i construcció d'un drac. Això succeïa entre els mesos que anaven a cavall de 1983 i 1984. Precisament va ser aquell drac del retaule la figura que va inspirar la idea per poder disposar d'un drac que pogués sortir per les festes majors, tot fent gresca al llarg de cercaviles i correfocs.

Els primers dissenys i esbossos, així com l'anunci de la construcció del drac, ja van aparèixer en algun diari com l'Aiona. Allò tot just començava, i ja els tens enfeïnats construint aquell monstre, amb l'assessorament d'alguns dels artistes igualadins que ja havien participat en la construcció del Drac igualadí el 1981. La cosa havia començat a partir d'un col·lectiu d'artistes montbuiencs, però el projecte va agafar cos i ànima, i ja era gran part de poble que treia el cap, col·laborant i ajudant en la construcció de la bèstia, fins i tot els infants del poble posaven les seves mans. Així, la màgia d'aquell drac en construcció ja estava naixent amb l'esperit popular del poble, el caràcter d'aquell paisatge tant particular de la comarca i amb l'ànima folklòrica que proporcionava la mateixa llegenda del retaule de santa Margarida.

El Drac de Montbui es va anar construint a partir d'una estructura o carcassa metàl·lica, que es va anar recobrint amb cartró encolat. Les ales eren desmuntables i els petits detalls que li donaven relleu i textura s'anaven aplicant al cos mitjançant plexpan. Dos petits mànecs de ferro sobresortints servien com agafadors pel portador, seguint la tradició o model igualadí de subjectar el drac des de l'exterior de la carcassa. Tot el drac es va pintar primer de blanc, la coloració de fons que permetria aplicar damunt seu tota una gamma extensa de colorines lluminoses que marcarien el Drac montbuienc com un dels més coloristes del país. Petits detalls com l'espill obert al coll i les tres pinces per poder subjectar els coets (les dues puntes de la llengua metàl·lica i mòbil servien per llençar foc per la boca i una altra pinça giratòria a la cua) acabaven de donar el zenit a tot el

procés creatiu i constructiu del Drac de Montbui, un procés que havia agafat tota la seva intensitat durant la primavera i els primers dies d'estiu d'aquell 1984.

Aleshores només faltava estrenar el drac, com es podria fer? Doncs cridant un parell d'homònims, un grup d'animació i cercaviles i acompanyant el nou monstre amb un reguitzell de dimonis i capgrossos, aquests últims realitzats artesanalment pels infants del poble. Oi que sembla tot com un conte, doncs ja us ho podeu ben creure que la història va anar així, a vegades els somnis es poden fer realitat.

L'estrena i bateig del Drac de Montbui s'havia programat pel matí-migdia del dissabte 21 de juliol de 1984. El cartell de l'acte, on apareixia el dibuix d'aquell drac del retaule amb les cases i el campanar del poble de fons i guarnits amb serrells i banderoles de festa major, ja anunciava els participants que acompanyarien els primers coets del nou Drac montbuienc: serien els Dracs d'Igualada i de la Geltrú, el grup d'animació Gralla i els Dimonis i Capgrossos de Montbui. Fins i tot, la portada del programa d'actes de la Festa Major del poble es feia ressò de l'estrena del monstre mitjançant un dibuix imaginari on s'hi podia veure el Drac traient foc per la boca i envoltant el paisatge llunyà de la Tossa i del petit poble de Montbui, tota una postal que unia tres símbols. A més, de l'acte de l'estrena se'n van fer ressò els dos diaris comarcals d'aleshores: el Diari d'Igualada i l'Aiona. A Montbui havia nascut un Drac!!

Per aquells anys pujar des de Vilanova i la Geltrú a Igualada era una petita epopeia, ja que l'itinerari tradicional (d'uns 52 Km) sempre pujava per la temuda carretera de Sant Quintí de Mediona, plena de revolts, baixant, poc a poc, cap a Capellades, la Pobla de Claramunt i Vilanova del Camí. Així va ser com es va arribar a l'esperat dia. Aquell matí de juliol va ser lluminós, clar i amb el cel pintat de blau, no podia ser d'una altra manera quan estem parlant d'un conte fet realitat. La calor apretava i l'ombra dels arbres de la plaça del poble esdevenia protectora. Els dracs convidats restaven quiets, expectants, la gent anava omplint l'espai, una traca penjava per tota la plaça i les tires de bombetes de colors acabaven de donar aquell toc tant especial de festa major. Cap a quarts de dotze del migdia el flamant Drac de Montbui va eixir pel portal adovellat de la Casa Gran del poble enmig dels aplaudiments i xivarri de tothom. El somni s'havia fet realitat. Els portadors del monstre anaven a conjunt: samarreta d'un blanc trencat, faixa negra, pantalons d'un verd enlluernador i mocador blau al cap. Però els Dimonis no es quedaven pas enrera: el seu vestuari seguia el fil colorista de tot el grup, combinant el negre, el vermell i el verd pistatxo amb els rostres maquillats, donant la sensació d'una mena de dimonis-follets que

amb les respectives maces-forques i els sarronets penjats anaven espetegant coets i escampant la rauxa, tot anunciant el pas del Drac. I així va ser, enmig del bateig, amb la presència contemplativa del dos dracs padrins, quan el Drac de Montbui es va col·locar al bell mig de la plaça i va començar la sonar la cançó "El vent" de Lluís Llach, una música que anava creixent amb llambregades somiadores i lluminoses de sons que s'escolaven per l'aire mitjançant remolins de contes i llegendes. Amb aquesta música, que per sempre se'ns quedaria ja gravada a la memòria, els Dimonis van encerclar el Drac amb les seves danses, corredisses i salts, animant-lo i invocant-lo. Aleshores va ser quan el Drac va aixecar el vol, altívol, i va començar a dansar i giravoltar amb els coets encesos, la gresca es va encomanar per tota la plaça i allò ja era un petit infern diürn sota el sol implacable d'aquell migdia de juliol. Dracs, dimonis, capgrossos, follets, gralles i timbals van configurar una mena d'holograma oníric de xivarri i festa populars enmig d'espurnes, fums i espetecs de pirotècnia. Era l'hora de començar la cercavila que havia de recórrer pels carrers, camins i places del poble, tot pujant cap el seus capdamunts pel carrer sant Roc, davallant pels encara camins de terra fins a la plaça Catalunya i enfilant el carrer Major. El Drac i els Dimonis de Montbui encapçalaven el passacarrers, seguits d'un Capgròs d'un Diable vingut d'Igualada i de tota la quitxalla del poble amb les seves creacions lliures de petits capgrossos, gegants i cuques realitzats amb cartró i roba; darrere anaven els Dracs d'Igualada i de la Geltrú i el grup d'animació Gralla, el qual engrescava la cercavila amb una mena de dimoni-follet que espetegava pirotècnia, i uns altres abillats amb barrets amples de palla guarnits amb cintes de colors que petaven carretilles mitjançant una mena de matraques giratòries de so estrident que es complementava a la perfecció amb el xivarri de les gralles i els timbals.

La festa es va acabar, quan la calor més apretava, tot fent un vermut popular al casal-ateneu del poble, just al costat de la carretera. Devia fer tanta calor que tot baixant cap a Vilanova i la Geltrú, vam parar a remullar-nos a les Deus de Sant Quintí de Mediona, tota una premonició, ja que, vés per on, aquell dia era tant especial que fins i tot, per aquelles coses dels contes i de les connexions dels astres, el Ball de Diables de Sant Quintí va actuar aquella mateixa nit de dissabte al correfoc de les festes del barri de la plaça Major de Santa Coloma de Queralt, no gaire lluny de Montbui. Fins i tot, com a final feliç, TV3, que no portava ni un any de vida, va emetre un petit reportatge de l'estrena del Drac de Montbui durant les notícies d'aquell vespre. Els contes sempre acaben bé.

Enguany, vora 25 anys després d'aquella diada, l'espurna de Montbui es torna a renovar i a encendre mitjançant un correfoc amb els mateixos dracs protagonistes d'aquell primer dia. Enrere queden

múltiples cercaviles, correfocs, aventures, col·laboracions amb els Comediants, l'estrena d'un nou drac, un drac petit, un nou vestuari pels portadors, grallers i diables, màscares, forques, un capgròs de dimoni, un fanalet...i tantes d'altres experiències i vivències que conformen aquest grup lluminós i colorista de Montbui. L'amistat amb en Joan Torner i la seva família, que va ser un dels impulsors, artífex i ànima d'aquest grup durant tots aquests anys passats, ens ha lligat per sempre a Montbui, el poble on va veure néixer un drac sota la llum d'un migdia d'estiu, talment com un conte.

Heribert Masana i Soler
Juny de 2008